

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-oktobar/listopad 2012. godine**

Sarajevo, decembar/prosinac 2012. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
2.3. <i>Raspoređeni prihodi sa JR UIO BiH</i>	7
2.4. <i>Izvršenje budžeta centralne vlade</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	9
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	14

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Dostupni podaci ukazuju da je BiH ekonomija u prvih devet mjeseci zabilježila blag realni pad kao rezultat smanjenja domaće tražnje i vanjskotrgovinskog deficita. Do smanjenja domaće tražnje je došlo i u domenu finalne potrošnje i investicija što je neminovno dovelo do realnog pada robnog uvoza od 3,6%. U isto vrijeme, smanjenje izvozne tražnje uslijed nepovoljne ekonomske situacije u okruženju je rezultiralo realnim padom robnog izvoza od 4,2%. Obzirom da je uvoz skoro dvostruko veći od izvoza njegov pad je uprkos padu izvoza doveo do realnog devetomjesečnog pada vanjskotrgovinskog deficita od 2,8%.

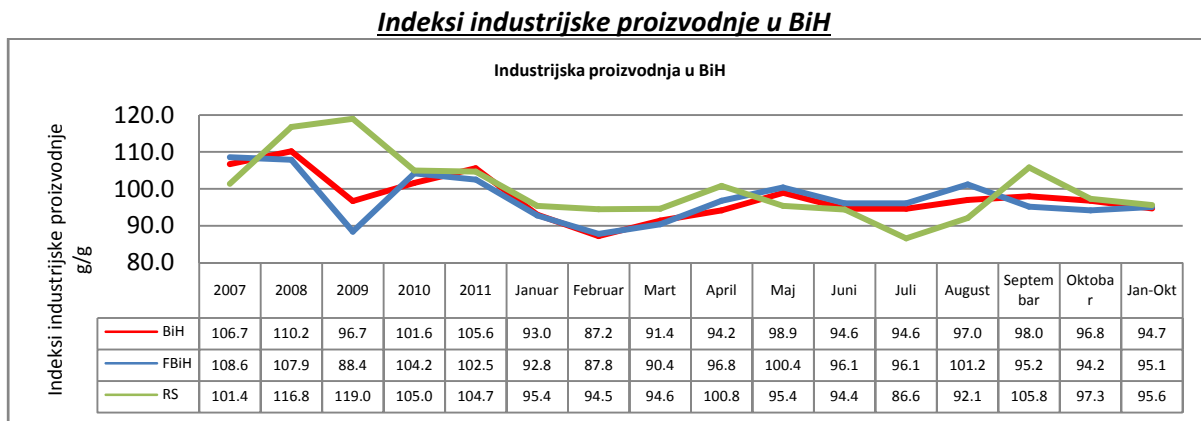
Privatna potrošnja je po svemu sudeći zabilježila pad i u domenu trajnih i netrajnih dobara široke potrošnje. Blagi rast vrijednosti uvoza trajnih dobara široke potrošnje (1,3%) uz oštar pad proizvodnje (od 23,1%) obzirom na rast uvoznih cijena ukazuju na realni pad potrošnje ove kategorije u prvih devet mjeseci. Slična je situacija i sa netrajnim potrošnim dobrima gdje blagi rast vrijednosti njihovog uvoza od 1,5% uz skroman pad domaće proizvodnje od 0,9% takođe obzirom na rast uvoznih cijena ukazuju na realni pad potrošnje. Iako maloprodaja bilježi rast prometa maloprodaje u FBiH od 5%, te 1,2% u RS nakon prvih deset mjeseci nakon deflacionisanja CPI indeksom dolazi se do realne stagnacije, a moguće i pada.

Smanjenje uvoza kapitalnih dobara od 1,5% uz stagnaciju izvršenih građevinskih radova ukazuju na devetomjesečno smanjenje investicija u odnosu na isti period prethodne godine. Polugodišnji pad građevinskih radova je zamjenjen devetomjesečnom stagnacijom prije svega zahvaljujući porastu javnih investicija u oba entiteta uoči opštinskih izbora u BiH. U FBiH je zabilježen devetomjesečni rast od 2,5%, dok je u RS polugodišnji pad od 15% prepolovljen nakon devet mjeseci. Ipak, već u oktobru ponovo dolazi do naglog pada građevinskih radova (i to 10% (g/g) u FBiH, te 13,2% (g/g) u RS-u) što ukazuje da bi rast javnih investicija u trećem mogao biti iskompenziran padom u četvrtom kvartalu.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema posljednjim raspoloživim podacima Agencije za statistiku BiH za oktobar 2012. godine u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend slabljenja industrijske proizvodnje. Tako je BiH u periodu januar-oktobar 2012. zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Glavni razlog smanjenja industrijske proizvodnje je slabljenje izvozne tražnje što je rezultiralo smanjenjem izvoza i samim tim padom proizvodnje u prerađivačkoj industriji od 4,8%. Pored toga, sektori rudarstva i proizvodnje električne energije koji su determinisani domaćom tražnjom također bilježe smanjenje proizvodnje u odnosu prethodnu godinu. Pad proizvodnje u sektoru rudarstva u navedenom periodu iznosio je 4,9%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije zabilježeno smanjenje proizvodnje od 7,4% u odnosu na isti period prethodne godine. No i pored negativnih trendova u BiH privredi tokom cijele godine, blagu dozu optimizma možda može predstavljati činjenica da je BiH prerađivačka industrija prvi put u oktobru mjesecu ostvarila skroman rast proizvodnje od 0,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano po entitetima pad industrijske proizvodnje u periodu januar-oktobar 2012. godine iznosio je 4,9% u FBiH, dok je u RS-u registriran pad od 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine.

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSRS

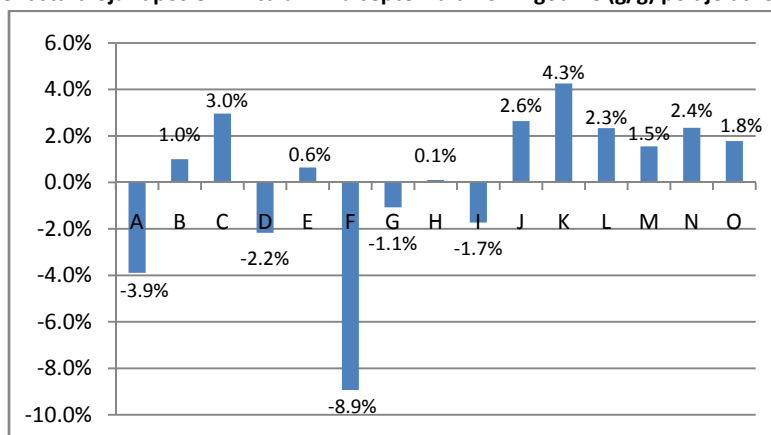
1.2. Tržište rada u BiH

Broj zaposlenih lica u BiH se tokom septembra 2012. godine nastavio smanjivati (-0,4% g/g). Najveće smanjenje broja zaposlenih je i dalje u oblasti građevinarstva, trgovine na veliko i malo, prerađivačke industrije te saobraćaja, skladištenja i veza. Opuštanja radnika su rezultirala povećanjem broja nezaposlenih lica u BiH. U oktobru 2012. godine broj nezaposlenih lica je uvećan za 2,8% g/g. Administrativna stopa nezaposlenosti je i dalje izrazito visoka i iznosi 44,2%²

¹ U nedostatku zvaničnog saopštenja industrijske proizvodnje BHAS-a, korišteni su zvanični podaci entiteskih statistika za period janura-juli 2012. godine prema kojima su FBiH i RS zabilježile identičan pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

² Podatak se odnosi na septembar 2012. godine jer u periodu pripreme Informacije nije bio raspoloživ podatak o broju zaposlenih lica u BiH za mjesec oktobar.

Stope rasta broja zaposlenih lica u BiH u septembru 2012. godine (g/g) po djelatnostima³

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prosječna neto plata u BiH u septembru nominalno je manja za 0,1% g/g, dok je u realnom smislu smanjena za 2,3% g/g. U analizi privatnog⁴ sektora primjećuje se da su nominalne neto plate smanjene u prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, snadbijevanju el. energijom, plinom i vodom, poslovanju nekretninama. Realni rast neto plata je bio negativan u svim djelatnostima privatnog i javnog sektora. Primanja penzionera u oktobru 2012. godine nisu se bitnije mijenjala i nominalno su manja za 1,4% u odnosu na isti mjesec 2011. godine, odnosno za 3,6% u realnom smislu.

Prosječne neto plate i penzije u BiH

	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2012.	826	2,3%
II 2012.	818	2,5%
III 2012.	823	0,7%
IV 2012.	823	1,5%
V 2012.	836	1,9%
VI 2012.	822	0,2%
VII 2012.	827	1,7%
VIII 2012.	830	1,0%
IX 2012.	813	-0,1%
I-IX 2012.	824	1,3%
	Prosječna penzija u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2012.	342	3,2%
II 2012.	336	1,4%
III 2012.	336	1,4%
IV 2012.	336	-1,3%
V 2012.	336	-1,3%
VI 2012.	336	-1,3%
VII 2012.	336	-1,4%
VIII 2012.	336	-1,4%
IX 2012.	336	-1,4%
X 2012.	335	-1,4%
I-X 2012.	337	-0,4%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

³ Standardna klasifikacija djelatnosti: A- Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B- Ribarstvo, C- Rudarstvo, D- Prerađivačka industrija, E- Snadbijevanje strujom, gasom i vodom, F- Građevinarstvo, G- Trgovina na veliko i malo, H- Hoteli i restorani, I- Saobraćaj, skladištenje i veze, J- Finansijsko posredovanje, K- Aktivnosti u vezi sa nekretninama, L- Javna uprava, M- Obrazovanje, N- Zdravstvena i socijalna zaštita, O- Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti.

⁴ Privatni sektor u analizi obuhvata djelatnosti A-K.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Prema podacima UIO BiH za period I-X 2012. godine je prikupljeno oko 4 milijarde KM prihoda od indirektnih poreza, što je za svega 0,6% manje nego za prvih deset mjeseci prethodne godine. Kao i ranijih mjeseci, posmatrano na godišnjoj osnovi jedino prihodi od akciza bilježe povećanje, dok su prihodi od PDV-a ostali nepromijenjeni. U poređenju sa prethodnim mjesecom, ukupni prihodi bilježe povećanje od 7,1% m/m.

u milionima KM

Indirektni porezi	I-X 2011.	I-X 2012.	rast u % (g/g)	rast u % (m/m)
Carine	238,1	188,5	-20,8	13,3
Akcize	1.044,4	1.078,0	3,2	10,2
PDV	2.544,4	2.543,2	0,0	6,2
Putarine	244,0	237,9	-2,5	-0,9
Ukupno	4.070,9	4.047,7	-0,6	7,1

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa u entitetskim poreskim upravama za deset mjeseci 2012. godine su za svega 1% veći u odnosu na isti period prethodne godine. 3,1% (g/g) je iznosio rast ukupnih prihoda od poreza, taksi i naknada, zahvaljujući rastu prihoda od ostalih taksi, kazni i naknada (8,2% g/g), jer su prihodi od direktnih poreza ostali nepromijenjeni (0,0% g/g). U istom periodu ukupno prikupljeni prihodi od doprinosa su takođe ostali na istom nivou (0,2% g/g). Poreska uprava FBiH ostvarila je skromni porast prihoda od direktnih poreza (1,2% g/g), dok su prihodi od doprinosa neznatano porasli (0,3% g/g). Tokom posmatranog perioda, prihodi od direktnih poreza evidentiranih u PU RS bilježe smanjenje (1,4% g/g), dok su prihodi od doprinosa ostali nepromijenjeni.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-X 2011. i 2012. godine

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	422,6	427,7	1,2	383,9	378,4	-1,4
Porez na dohodak	237,4	231,8	-2,4	201,1	215,0	6,9
Porez na dobit	118,0	128,8	9,2	116,3	110,4	-5,1
Porezi građana	66,3	63,7	-3,9	26,8	19,3	-28,0
Ostali porezi	0,9	3,4	277,8	39,7	33,7	-15,1
Ostale takse, kazne i naknade	286,8	328,2	14,4	216,5	216,5	0,0
Doprinosi	2.188,7	2.194,9	0,3	1.078,1	1.078,5	0,0
PIO	1.213,0	1.214,4	0,1	574,1	574,4	0,1
Zdravstvo	877,2	881,8	0,5	427,9	426,7	-0,3
Nezaposleni	98,5	98,7	0,2	29,1	30,0	3,1
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	44,0	44,4	0,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	3,0	3,0	0,0
Ukupno	2.898,1	2.950,8	1,8	1.678,5	1.673,4	-0,3

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

2.3. Raspoređeni prihodi sa JR UIO BiH

Sredstva raspoređena korisnicima jedinstvenog računa UIO BiH u periodu I-IX 2012. godine su nepromijenjena u odnosu na isti period prethodne godine. Privremeni koeficijenti raspodjele za period I-IX 2012. su sledeći: FBiH 63,07%, RS 33,38% i BD 3,55%. U tabeli ispod data je promjena raspoređenih sredstava za isti period posmatrane i prethodne godine.

u milionima KM

Korisnik	I-X 2011.	I-X 2012.	promjena u %
Minimalne rezerve	720,3	728,8	1,2
Institucije BiH	569,3	625,0	9,8
FBiH	2207,6	2162,9	-2,0
RS	1126,1	1144,7	1,7
BD	122,7	121,7	-0,8
Ukupno	4746,0	4783,1	0,8

Izvor: UIO BiH

2.4. Izvršenje budžeta centralne vlade⁵

Ukupni prihodi ostvareni u konsolidovanom budžetu Centralne vlade za period I-IX 2012. godine veći su za 4,7% g/g u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru njih uočava se smanjenje ostalih prihoda. U istom periodu ukupni rashodi bilježe povećanje od 1,3% g/g. Jedino smanjenje u kategoriji rashoda se odnosi na smanjenje subvencija i transfera od 3,5% g/g.

u milionima KM

Centralna vlada	I-IX 2011.	I-IX 2012.	%
Prihodi	4.252,1	4.452,6	4,7%
Poreski prihodi	3.714,3	3.750,8	1,0%
Neporeski prihodi	451,6	682,9	51,2%
Ostali prihodi	86,2	18,9	-78,1%
Rashodi	4.112,2	4.163,8	1,3%
Bruto plate i naknade	2.043,5	2.045,8	0,1%
Materijal i usluge	343,3	376,8	9,8%
Subvencije i transferi	1.364,5	1.316,9	-3,5%
Kamate	95,9	117,4	22,4%
Ostali rashodi	264,9	306,9	15,9%

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH, Odjeljenje za makroekonomsku analizu

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je u periodu I-X 2012. godine zabilježena inflacija od 2,1% g/g. Najviša poskupljenja u oktobru 2012. godine su u kategorijama transporta, alkohola i duvana, hrane i bezalkoholnih pića te stanovanja vodosnadbijevanja, el. energije, plina i dr. energenata (tabela ispod). Rast cijena sirove

⁵ Preliminirani konsolidovani izvještaj uključuje prihode i rashode budžeta institucija BiH, prihode i rashode budžeta FBiH i kantona, prihode i rashode budžeta RS i prihode i rashode budžeta BD.

nafta na svjetskom tržištu od 2,3%⁶ g/g ali i poskupljenje hrane od 7,8%⁷ g/g imali su uticaj na domaće cijene spomenutih proizvoda. Skuplje cijene alkohola i duvana su posljedica povećanja akciza na duvanske proizvode od januara 2012. godine.

Odabrani indeksi potrošačkih cijena u BiH – poređenje g/g

Indeks potrošačkih cijena u BiH (g/g)	2012.										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	I-X
Hrana i bezalkoholna pića	102,5	102,3	101,0	100,7	100,8	101,1	101,2	101,6	102,3	102,7	101,6
Stanovanje, vodosnadbijevanje, el. energija, plin i drugi energenti	103,2	102,9	103,0	106,0	106,0	105,7	101,4	101,4	101,2	101,8	103,2
Transport	106,3	106,8	106,9	106,4	104,3	103,4	102,3	104,5	106,3	105,1	105,2
Alkohol i duvan	110,2	109,3	110,1	110,4	109,8	109,7	109,9	109,9	110,1	110,0	110,0
Inflacija u BiH	102,5	102,4	102,1	102,3	101,9	101,9	101,4	101,8	102,3	102,3	102,1

Izvor: Agencija za statistiku BiH

3.2. Monetarni agregati

Najširi monetarni agregat, novčana masa (M2) na kraju oktobra mjeseca 2012. godine bilježi povećanje kako na godišnjem (5% g/g), tako i na mjesečnom nivou (0,7% m/m). Do rasta je većim dijelom doveo rast agregata QM. Iako je tokom posmatrane godine (posebno u drugoj polovini godine), rezervni novac (M0) bilježio mjesečno povećanje, na godišnjem nivou po prvi put na kraju oktobra bilježi pozitivnu stopu, iako neznatnu. Detalji o kretanju pojedinih monetarnih agregata se mogu vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Period	Rezervni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
Jun-12	5.259,2	2.356,7	3.714,1	6.070,7	2.424,9	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
Jul-12	5.263,5	2.416,9	3.884,0	6.300,9	2.373,5	1.085,7	4.898,6	8.357,9	14.658,7
Avg-12	5.621,5	2.428,8	3.920,9	6.349,7	2.427,0	1.072,9	4.918,2	8.418,0	14.767,7
Sep-12	5.605,3	2.421,4	3.788,0	6.209,4	2.515,5	1.037,4	4.978,3	8.531,2	14.740,5
Okt-12	5.614,9	2.405,7	3.789,5	6.195,2	2.593,4	1.079,0	4.982,6	8.655,0	14.850,1
stopa rasta g/g u %									
Jun-12	-5,3	6,8	0,8	3,1	16,1	-8,7	6,6	6,8	5,2
Jul-12	-5,6	4,3	4,1	4,2	11,1	-4,6	3,7	4,5	4,3
Avg-12	-0,6	4,8	3,0	3,7	13,0	-5,9	3,1	4,5	4,1
Sep-12	-0,3	7,5	-0,8	2,3	16,7	-7,5	4,0	5,8	4,3
Okt-12	0,4	7,3	-0,5	2,4	18,9	2,5	2,5	6,9	5,0
stopa rasta m/m u %									
Jun-12	3,1	1,2	-1,8	-0,7	-0,5	5,1	0,7	0,9	0,2
Jul-12	0,1	2,6	4,6	3,8	-2,1	-0,5	-0,3	-0,8	1,1
Avg-12	6,8	0,5	1,0	0,8	2,3	-1,2	0,4	0,7	0,7
Sep-12	-0,3	-0,3	-3,4	-2,2	3,6	-3,3	1,2	1,3	-0,2
Okt-12	0,2	-0,6	0,0	-0,2	3,1	4,0	0,1	1,5	0,7
prosječni godišnji rast u % za X mjeseci									
Okt-11	0,8	9,2	3,0	5,3	12,7	-3,3	6,0	6,1	5,7
Okt-12	-3,2	6,5	1,7	3,5	16,2	-8,1	4,7	5,8	4,8
prosječni mjesečni rast u % za X mjeseci									
Okt-11	-0,5	0,2	0,3	0,3	0,9	-1,3	0,7	0,5	0,4
Okt-12	-0,4	0,2	-0,1	0,0	1,3	-0,1	0,3	0,5	0,3

Izvor: Centralna banka BiH

⁶ Podatak se odnosi na oktobar 2012. godine. Izvor: MMF baza podataka.

⁷ Izvor: MMF baza podataka.

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Tokom oktobra mjeseca osnovica za obračun OR ostala je nepromjenjena u odnosu na prethodni mjesec, čime je na godišnjem nivou zadržala negativnu stopu. Ukupna novčana sredstva⁸ koja komercijalne banke drže kod CB BiH takođe zadržava negativnu stopu, ali sa tendencijom njenog smanjenja. U skladu sa kretanjima ukupnih novčanih sredstava komercijalnih banaka, kreće se i višak sredstava iznad OR. Stopa naknade je ostala nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec. Implicitna stopa OR, u drugoj polovini godine, na kraju oktobra mjeseca dostiže najviši nivo, a prosječna stopa je nepromjenjena.

u milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Ukupna sredstva za održavanje OR	Razlika (višak)	Implicitna stopa OR	Prosječna stopa OR	Stopa naknade na višak iznad OR
Jun-12	14.625,4	1.245,7	2.412,7	1.167,0	16,5%	8,5%	0,04%
Jul-12	14.620,6	1.246,0	2.464,8	1.218,8	16,9%	8,5%	0,02%
Avg-12	14.745,1	1.259,2	2.611,6	1.352,3	17,7%	8,5%	0,01%
Sep-12	14.847,4	1.266,2	2.760,0	1.493,7	18,6%	8,5%	0,01%
Okt-12	14.846,3	1.264,4	2.795,8	1.531,4	18,8%	8,5%	0,01%
stopa rasta g/g u %							
Jun-12	-3,4	-3,7	-16,4	-26,7			
Jul-12	-3,5	-3,5	-14,4	-14,4			
Avg-12	-3,7	-3,3	-10,4	-16,2			
Sep-12	-3,5	-3,1	-6,0	-8,3			
Okt-12	-3,4	-3,1	-3,9	-3,9			
stopa rasta m/m u %							
Jun-12	0,3	0,2	-0,8	-1,9			
Jul-12	0,0	0,0	2,2	2,2			
Avg-12	0,9	1,1	6,0	11,0			
Sep-12	0,7	0,6	5,7	10,5			
Okt-12	0,0	-0,1	1,3	2,5			
prosječni godišnji rast u % za X mjeseci							
Okt-11	-2,9	-18,3	-4,9	9,9			
Okt-12	-3,0	-5,0	-9,7	-13,1			
prosječni mjesečni rast u % za X mjeseci							
Okt-11	-0,2	0,0	0,9	2,0			
Okt-12	-0,4	-0,4	-0,1	0,4			

Izvor: Centralna banka BiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Na kraju posmatranog mjeseca, ukupne devizne rezerve zadržavaju pozitivnu stopu na godišnjem nivou (1,3% g/g). Struktura je ostala nepromjenjena u poređenju sa prethodnim mjesecima. Neto devizne rezerve i dalje prevezilaze monetarnu pasivu, čime je zadovoljena obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora.

⁸ Ukupna novčana sredstva komercijalnih banaka na računu CB se sastoje od prosječne OR (zakonski propisan minimum) i od dijela sredstava iznad zakonski propisanog minimuma.

u milionima KM

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
Jun-12	158,9	0,5	95,1	2.957,6	0,0	2.674,8	5.886,8	5.885,6	5.394,7	490,8
Jul-12	164,9	2,8	69,9	2.657,4	0,0	2.996,1	5.891,1	5.889,5	5.381,7	507,7
Avg-12	168,7	0,4	45,6	2.588,8	0,0	3.423,2	6.226,8	6.225,4	5.717,6	507,8
Sep-12	171,4	3,3	30,0	2.433,5	0,0	3.652,4	6.290,6	6.289,5	5.776,6	512,9
Okt-12	166,1	3,3	33,9	2.458,3	0,0	3.623,6	6.285,2	6.283,5	5.774,9	508,6
stopa rasta g/g u %										
Jun-12	22,1	400,0	-0,9	-8,8	0,0	2,0	-3,4	-3,4	-4,3	7,6
Jul-12	15,6	-26,3	-43,3	-27,8	0,0	36,6	-4,1	-4,1	-4,9	6,2
Avg-12	6,4	0,0	-68,2	-37,6	0,0	88,6	-0,6	-0,6	-0,8	1,0
Sep-12	14,9	728,0	-71,6	-42,1	0,0	104,4	0,8	0,8	0,6	2,9
Okt-12	9,6	-15,4	-20,4	-43,4	0,0	118,1	1,3	1,3	1,2	1,5
stopa rasta m/m u %										
Jun-12	1,3	0,0	0,4	-1,2	0,0	7,7	2,8	2,8	3,0	0,0
Jul-12	3,8	460,0	-26,5	-10,2	0,0	12,0	0,1	0,1	-0,2	3,4
Avg-12	2,3	-85,7	-34,8	-2,6	0,0	14,3	5,7	5,7	6,2	0,0
Sep-12	1,6	728,0	-34,2	-6,0	0,0	6,7	1,0	1,0	1,0	1,0
Okt-12	-3,1	-0,4	13,0	1,0	0,0	-0,8	-0,1	-0,1	0,0	-0,8
prosječni godišnji rast u % za X mjeseci										
Okt-11	63,4	-14,8	0,6	33,5	0,0	-23,4	0,5	0,5	1,0	-4,0
Okt-12	51,6	249,2	-13,5	-8,3	0,0	24,0	-1,8	-1,8	2,5	6,5
prosječni mjesečni rast u % za X mjeseci										
Okt-11	11,6	632,8	5,2	3,9	0,0	-6,4	-0,4	-0,4	-0,4	0,3
Okt-12	10,5	131,4	-3,3	-5,5	0,0	7,6	-0,2	-0,2	-0,2	0,0

Izvor: Centralna banka BiH

3.5. Depoziti

U desetom mjesecu 2012. godine nastavljen je isti trend kao i u prethodnim mjesecima. Ukupni depoziti za deset mjeseci iznosili su 13,2 mlrd. KM⁹, a stopa rasta iznosila je 2,9% g/g. Najveći doprinos rastu dali su depoziti stanovništva i ostali depoziti, dok su depoziti nefinancijskih poduzeća i depoziti opće vlade dali negativan doprinos rastu ukupnih depozita. Detaljan pregled iznosa depozita po sektorima i godišnje stope promjene date su u tabeli ispod¹⁰.

⁹ Navedeni iznosi depozita/kredita u Informaciji predstavljaju kumulative na kraju razdoblja, tako da stanje na 31.10.2012. godine predstavlja iznos za deset mjeseci iste godine.

¹⁰ Depoziti/kreditni nefinancijskih poduzeća predstavljaju depozite/kredite nefinancijskih javnih i privatnih poduzeća. Depoziti/kreditni opće vlade obuhvaćaju depozite/kredite svih razina vlasti. U ostalim depozitima/kreditima su depoziti/kreditni neprofitnim organizacijama, ostalim finansijskim institucijama i ostali.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2012.	01.	12.916,7	7.074,7	3.362,0	1.437,3	1.042,9
2012.	02.	12.893,2	7.156,8	3.274,6	1.380,9	1.081,0
2012.	03.	12.761,0	7.182,2	3.186,5	1.310,5	1.081,8
2012.	04.	12.832,2	7.259,7	3.243,7	1.270,0	1.059,1
2012.	05.	12.957,2	7.288,0	3.278,9	1.331,9	1.058,4
2012.	06.	12.970,0	7.331,2	3.272,6	1.319,0	1.047,3
2012.	07.	12.967,1	7.352,7	3.341,8	1.245,9	1.026,8
2012.	08.	13.155,8	7.403,6	3.350,2	1.334,4	1.067,8
2012.	09.	13.143,1	7.396,1	3.266,3	1.319,1	1.161,7
2012.	10.	13.212,6	7.486,5	3.327,5	1.299,4	1.099,3
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	3,2%	8,6%	-4,1%	-10,1%	15,3%
2012.	02.	2,8%	9,2%	-4,3%	-16,5%	18,8%
2012.	03.	1,7%	8,6%	-6,4%	-19,3%	19,1%
2012.	04.	2,7%	9,3%	-4,4%	-18,1%	17,0%
2012.	05.	2,9%	9,5%	-4,1%	-13,8%	9,4%
2012.	06.	3,3%	9,5%	-3,5%	-13,4%	9,9%
2012.	07.	2,2%	9,0%	-3,2%	-16,2%	2,8%
2012.	08.	2,7%	9,2%	-4,9%	-11,8%	7,3%
2012.	09.	2,6%	7,5%	-3,2%	-15,3%	15,9%
2012.	10.	2,9%	9,0%	-3,0%	-16,0%	10,9%
Prosječna godišnja stopa rasta za deset mjeseci						
2011.		2,5%	11,5%	-3,7%	-14,1%	0,9%
2012.		2,7%	8,9%	-4,1%	-15,1%	12,6%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Na kraju deset mjeseci 2012. godine ukupno plasirani krediti komercijalnih banaka u BiH iznosili su 15,9 mlrd. KM. Zabilježena stopa rasta iznosila je 5,0% g/g.

Najveći doprinos rastu dali su krediti plasirani sektoru stanovništva i sektoru opće vlade, zatim slijede krediti dati sektoru nefinancijskih poduzeća i ostali krediti. Detaljan pregled iznosa kredita po sektorima i godišnje stope rasta dati su u tabeli ispod.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2012.	01.	15.355,1	6.690,7	7.901,3	677,9	85,3
2012.	02.	15.382,9	6.659,6	7.959,6	683,5	80,3
2012.	03.	15.449,9	6.688,9	7.990,9	678,6	91,6
2012.	04.	15.548,6	6.709,9	8.054,9	687,2	96,6
2012.	05.	15.674,6	6.759,8	8.114,2	689,7	111,0
2012.	06.	15.676,3	6.786,9	8.093,0	691,3	105,1
2012.	07.	15.729,2	6.802,0	8.093,0	738,5	95,8
2012.	08.	15.873,8	6.804,3	8.160,9	818,5	90,1
2012.	09.	15.913,7	6.808,9	8.178,9	833,4	92,4
2012.	10.	15.941,3	6.813,8	8.201,3	831,3	95,0
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	5,6%	6,9%	2,1%	52,7%	-13,8%
2012.	02.	5,3%	6,6%	2,0%	50,8%	-17,7%
2012.	03.	4,6%	6,6%	0,8%	47,2%	-14,3%
2012.	04.	5,1%	6,2%	2,0%	46,6%	-3,8%
2012.	05.	5,0%	6,0%	1,7%	44,4%	15,4%
2012.	06.	4,5%	5,8%	1,2%	42,3%	10,4%
2012.	07.	4,3%	5,0%	0,9%	47,9%	6,1%
2012.	08.	5,2%	5,2%	1,8%	60,7%	3,4%
2012.	09.	5,2%	5,1%	1,6%	63,1%	6,8%
2012.	10.	5,0%	4,7%	1,8%	57,6%	8,9%
Prosječna godišnja stopa rasta za deset mjeseci						
2011.		5,5%	1,9%	7,6%	30,2%	-15,9%
2012.		5,0%	5,8%	1,6%	51,3%	0,2%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu oktobru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 14,47 miliona KM što čini 26,2 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu oktobru bilježi pad od 38,17 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2011. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu oktobru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 40,8 miliona KM što čini 73,8 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Ukupan promet u mjesecu oktobru na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 55,29 miliona KM bilježi rast od 10,9 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2011. godine.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Okt-10	6.613.290	7.469.907	14.083.197
Okt-11	10.474.320	39.385.341	49.859.662
Okt-12	14.472.294	40.825.603	55.297.897

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu augustu 2010, 2011 i 2012. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Okt-10	7.132.559.289,80	3.579.764.027,21	10.712.323.317,01
Okt-11	4.719.976.515,28	4.029.970.899,31	8.749.947.414,59
Okt-12	4.360.035.415,94	3.850.504.284,81	8.210.539.700,75

*Smanjenje kapitalizacije je najvećim dijelom uzrokovano uvođenjem novih pravila poslovanja na SASE krajem prošle godine u okviru kojega je znatan broj vrijednosnih papira delistiran (isključeno 410 nelikvidnih i slabo likvidnih papira).

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu oktobru 2012. godine sa vrijednostima u mjesecu oktobru 2011. godine zabilježen je pad od 7,63 %, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu oktobru 2012. godine bilježi pad od 4,45 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu oktobru 2011. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u oktobru 2012. godine bilježi pad od 6,16 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu oktobru 2011. godine.

4. Vanjski sektor

Za razdoblje januar - oktobar 2012. godine izvoz iz BiH je iznosio 6,6 milijardi KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad za 3,7%. Uvoz BiH za isti period 2012. godine iznosio je 12,8 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom doživio je blagi rast u iznosu od 0,5%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je za prvih deset mjeseci ove godine dostigao vrijednost od 6,2 milijardi KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 5,2%. Pokrivenost uvoza izvozom za prvih deset mjeseci 2012. godine bila je 51,3%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za period januar - oktobar 2012. godine vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar - oktobar 2012. godine uvezla 2 milijarde KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 8,2%. Učešće nafte i naftnih derivata u ukupnom uvozu BiH iznosi oko 16%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih deset mjeseci 2012. godine iznosio skoro 1,5 milijardi KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je porastao za 0,5%. S druge strane izvoz mašina je iznosio 660 miliona KM i u odnosu na prošlu godinu umanjen je za 3,1%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u periodu januar - oktobar 2012. godine uvezeno u iznosu od 1,2 milijarde KM i u odnosu na prošlu godinu, uvoz ove kategorije proizvoda je veći za 1,1%.

BiH je tokom prvih deset mjeseci ove godine uvezla 1,2 milijarde KM hemijskih proizvoda i u odnosu na isti period prošle godine uvoz ove kategorije proizvoda bilježi rast od 3,7%. Na drugoj strani, izvoz hemijskih proizvoda iznosio je 442 miliona KM i bilježi pad od 5,6% u odnosu na prošlu 2011. godinu.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 1,1 milijardu KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Nakon oporavka od ekonomske krize koja se najviše odrazila na metalnu industriju, došlo je do značajnog oporavka i rasta uvoza baznih metala u prošloj godini, međutim u prvih 10 mjeseci ove godine uvoz baznih metala se pogoršao i manji je za 4,6% u odnosu na 2011. godinu.

Na strani izvoza baznih metala situacija je nešto bolja, jer je u prvih deset mjeseci 2012. godine rast izvoza iznosio 1,1%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,6 milijardi KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer oni su najbolji BH izvozni potencijal.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar - oktobar 2012. godini ostvarila je izvoz od 685 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio rast od 7,8%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar - Oktobar 2011	Januar - Oktobar 2012	Promjena 2012/2011
IZVOZ	6.867.199	6.616.265	-3,7%
UVOZ	12.831.330	12.889.837	0,5%
TRGOVINSKI DEFICIT	-5.964.131	-6.273.572	5,2%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u tri kvartala 2012. godine su iznosila 376,42 miliona KM što predstavlja povećanje za oko 25,3 % u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila oko 300,4 miliona KM.

Ulaganja po kvartalima u 2010., 2011. i 2012. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2010	470,4	149,5	32,1	29,6
2011	93,1	99,5	107,8	128
2012	-4,99	308,41	73,42	

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH najveća ulaganja u prva tri kvartala su bila od strane Birač Europe DD Litvanija kupovina Alumina Karakaj 253,1 milion KM te kupovina Mehanika Zvornik 63,51 milion KM od strane iste kompanije, zatim ulaganje u Droga Kolinska 13,44 miliona KM te NLB Ljubljana 10,76 miliona KM. Najveća povlačenja kapitala su bila od strane Hypo Alpe Adria bank -45,48 miliona KM te Tipo Odžak u iznosu od -3,98 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u prvom polugodištu treba spomenuti da je 28. marta 2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B” i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno” na stabilne izgled. Kao rezultat svojih analiza 10. jula 2012. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3” i izmijenila izgled „sa promatranja - negativno na stabilne izgled”.